

N:o 160.

Af herr **G. Svanberg**, om restitution åt Göteborgs museum af 1,034 kronor 90 öre, utgörande erlagd tull för vissa af nämnda museum från utlandet införskrifna konstverk.

Genom enskild mans, numera affidne öfverste Paul Melins, offervillighet har Göteborgs museum blifvit i tillfälle att med sina samlingar förena en del gipsafgjutningar efter den antika plastikens mästerverk, hvilka afgjutningar äro afsedda att ega en tvåfaldig betydelse både som vanliga museiföremål, utställda för den stora allmänheten, och såsom åskådningsmateriel för föreläsningar i Göteborgs högskola.

Hela det af donatorn i två poster skänkta beloppet utgör kr. 10,000, hvilka medel, så när som på en mindre återstod, blifvit använda för sitt ändamål.

I september 1891 gjorde musei styrelse hos kongl. generaltullstyrelsen framställning om tullfritt införande af ifrågavarande gipsafgjutningar, hvilka icke kunnat inom landet erhållas, utan måste införskrifvas från utländska museers gipsafgjutningsanstalter.

I skrifvelse af den 26 oktober 1891 till tulldirektören i Göteborg har kongl. generaltullstyrelsen emellertid meddelat, att kongl. styrelsen funnit sig icke kunna till nämnda ansökning lemna bifall. Museum måste därför för de till Göteborg ankomna försändelserna af gipsafgjutningar erlagga tullafgifter till ett sammanlagdt belopp af 763 kr. 6 öre.

Samma år intog emellertid nationalmuseum ett antal gipsafgjutningar, afvenledes från utländska museers gipsafgjutningsanstalter. En ansökan, att dessa gipsafgjutningar måtte såsom konstföremål tullfritt utlemnas, afslogs af kongl. generaltullstyrelsen, och de påfördes en sammanlagd tull efter 20 öre per kilogram af 404 kronor 20 öre.

Efter att hafva deponerat detta belopp hos vederbörande tullförvaltning, anhöll nationalmusei nämnd hos Kongl. Maj:t, i underdånig skrifvelse den 25 september 1891, att omförmälda gipsafgjutningar måtte, i likhet med de föremål af samma slag, som förut inköpts för statens konstsamlingar från utländska museers gipsafgjutningsanstalter, tullfritt införas och den deponerade tullafgiften till följd deraf återbekommas.

Sedan kongl. generaltullstyrelsen häröfver afgifvit infordradt utlåtande, förklarade Kongl. Maj:t den 4 december 1891, att de ifrågavarande gipsafgjutningarna måtte tullfritt i riket införas.

På grund af detta utslag ingick Göteborgs musei styrelse den 14 mars 1892 till Kongl. Maj:t med underdånig framställning, att gipsafgjutningar af här omförmäld beskaffenhet, som komme att för Göteborgs museum från utlandet till riket införas, måtte befrias från tullafgift i likhet med de föremål af samma slag, som enligt kongl. brefvet af 4 december 1891 blifvit till statens konstsamlingar tullfritt införda, samt att den erlagda tullafgiften af 763 kronor 6 öre för de redan till riket inkomna afgjutningarna måtte få af kongl. tullverket till museum återbetalas.

Sedan kongl. generaltullstyrelsen på anfordran yttrat sig härom, afgjordes detta ärende den 20 maj 1892, och fann Kongl. Maj:t dervid *icke* skäl att till den gjorda framställningen vare sig i ena eller andra afseendet lemna bifall.

För ytterligare ett antal gipsafgjutningar af samma slag, införskrifna för nämnda medel, har Göteborgs museum sedan erlagt i tull 271 kronor 84 öre. Det gör alltså för de hittills införda gipsafgjutningarna en sammanlagd tullafgift af 1,034 kronor 90 öre.

Kongl. Maj:ts båda sids emellan motsatta utslag gälla, såsom man af det anförda finner, två i det mesta likartade ärenden. De till nationalmuseum införda gipsafgjutningarna voro lika mycket eller lika litet konstverk som de till Göteborgs museum införda. Ändamålet var i båda fallen helt och hållet detsamma och af rent allmän art. Skilnaden ligger deri, att nationalmuseum är en statsinstitution och Göteborgs museum en kommunal institution, samt deri, att gipsafgjutningarna i ena fallet införskrifvits för statsmedel, i andra fallet på en enskild konstväns bekostnad.

Den senare omständigheten har väl knappast varit den afgörande; det är ej sannolikt, att Kongl. Maj:t skulle hafva nekat tullfrihet för de af nationalmuseum inköpta gipsafgjutningarna, derest nationalmuseum härvid varit i tillfälle använda skänkta medel, utan man torde tvärt om kunna antaga, att Kongl. Maj:t skulle deri funnit ytterligare skäl för en sådan eftergift. Hufvudsakliga anledningen till de olika besluten är utan tvifvel att söka deri, att det i ena fallet var fråga om en stats- och i andra fallet om en kommunalinstitution, och borde den förra lättare komma i åtnjutande af ifrågavarande förmån än den senare.

Annat skäl finnes ju icke att göra en dylik åtskilnad än det, att staten i senare fallet afhänder sig en inkomst, i förra åter, så att säga, ger med ena handen och tager med den andra.

Men detta skäl torde mer än uppvägas deraf, att kommunala institutioner af sådant slag som den här ifrågavarande fullfölja kulturuppgifter, som sammanfalla med motsvarande statsinstitutioners och hvilka det bör ligga i statens intresse att på bästa sätt främja. I det offentliga kulturarbetet inom samhället går staten främst; men dess bemödanden underhjälpas af de kommunala sträfvandena i samma rigtning, hvarför det ej är opåkalladt, att staten gynnar dem, der det kan ske utan dess större offeringar.

Hvad det här omnämnda fallet vidkommer, framstår såsom en särskild anledning till tullfrihets beviljande, att de införskrifna gipsafgjutningarna äro skänkta af enskild person och att tullen uppgår till så stort belopp, att den motsvarar mer än en tiondedel af gåfvan. Efterskänkandet af statens andel under sådana förhållanden kräfvades af hänsynen dertill, att lofvärd enskild frikostighet för allmänt ändamål må så oafkortadt som möjligt komma detta ändamål till godo.

Slutligen synes svårligen någon olägenhet kunna uppstå deraf, att ifrågavarande gipsafgjutningar, ehuru kopior, räknas för hvad de i sjelfva verket äro, nemligen konstnärsarbeten, då deras ursprung från de utländska konstmuseernas gipsafgjutningsanstalter utgör en borgen för denna deras egenskap. Det är ock att märka, att här ej är fråga om konkurrens med inhemsk tillverkning, då dessa inrättningar ju måste vara i närheten af de stora skulpturmuseerna, hvilkas reproduktionsanstalter de hufvudsakligast äro.

På grund af det anförda hemställes,

att Riksdagen ville besluta, att till Göteborgs museum skall återgäldas en summa af 1,034 kronor 90 öre, utgörande erlagd tull för af nämnda museum från utlandet införskrifna gipsafgjutningar af antika plastiska konstverk.

Stockholm den 28 januari 1893.

Gustaf Svanberg.

Uti motionen instämna:

Olof Melin.

C. W. Collander.

C. F. Winkrans.

A. F. Liljeholm.

Aug. Wikander.

Henrik Hedlund.